

การทำฉัตรล้านนาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
ของชุมชนวัดกุ่ม่าน ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
Lanna Tiered Creation for Developing the Foundational
Economy of Kuman Temple's Community, San Pu Loei
Sub-District, Doi Saket District Chiang Mai Province

พระคติพล คมภีรปณโณ (อะทะเทพ)

ทิพาภรณ์ เยสุวรรณ์

Phra Katipone Gambhirapaṇṇo (Athathep)

Tipaporn Yesuwan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai Campus

Corresponding Author, E-mail: Pol1katipol@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและการบริหารจัดการ การทำฉัตรล้านนาของชุมชนวัดกุ่ม่าน 2) เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม จากผู้เกี่ยวข้องในการทำฉัตรล้านนาของชุมชนวัดกุ่ม่าน

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการผลิต และการบริหารจัดการ มีขั้นตอนการผลิตทั้งหมด 11 ขั้นตอน การบริหารมีทั้งหมด 4 ด้านคือ (1) บุคคลากร บริหารโดยยึดหลักความเสมอภาคและความสามารถ (2) งบประมาณ มีกลไกในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (3) วัสดุ กำหนดความต้องการจากออเดอร์ แล้วจัดหาโดยผู้ทำหน้าที่เฉพาะเพื่อสะดวกในการควบคุมด้านปริมาณ และคุณภาพ มีการบำรุงรักษาโดยจัดเก็บไว้ในที่ปลอดภัย แยกเป็นประเภทเพื่อสะดวกต่อการใช้ และจำหน่ายออกเมื่อวัสดุเสื่อมสภาพ (4) การจัดการ บริหารโดยประธานกลุ่มและมอบหมายงานผ่านกลุ่มลูกศิษย์ซึ่ง สามารถตัดสินใจ รับงาน แบ่งงาน ประสานงานทั้งภายในและภายนอก

2) การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก สร้างโอกาสและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเศรษฐกิจร่วมกับชุมชน มีลักษณะความร่วมมือในชุมชนท้องถิ่น มีรายได้ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้

3) ปัญหาอุปสรรค ในการผลิตสมาชิกมีความชำนาญในขั้นตอนเดียวส่งผลให้งานหยุดชะงักและล่าช้า ด้านบุคคล มีปัญหาคุณภาพแรงงาน ปัญหาแรงงานสัมพันธ์ และปัญหาจริยธรรม ด้านงบประมาณ มีปัญหาการควบคุมค่าใช้จ่าย และยังไม่เป็นมาตรฐาน ด้านพัสดุ สถานที่จัดเก็บค้ำแคบ ด้านการจัดการมีการกระทบกระทั่งของบุคลากร ตรวจสอบไม่ละเอียดก่อนส่ง และปัญหาด้านการพัฒนา ขาดการส่งเสริม และมีการเติบโตเพียงกลุ่มเล็กๆ กลุ่มเดียว จึงยังไม่สามารถพัฒนาให้ครอบคลุมได้ทั้งพื้นที่

คำสำคัญ: ฉัตรล้านนา, การพัฒนา, เศรษฐกิจฐานราก

Abstract

This research article aims to 3 objectives: 1) to study processes and management in making Lanna Tiered of Ku Man Temple's Community, 2) to analyze the development of the foundational economy of Ku Man Temple's community, and 3) to study the problems, obstacles, and the foundational Economical development of Ku Man Temple's community, This is a qualitative research. Its data were collected by the in-depth interview and Focus Group Discussion from people involved in making lanna Tiered making of Ku Man Temple's community.

The results were found that: 1) On the processes and management, Ku Man Temple's Community work on the 11 processes in production of Lanna Tiered such. On management having analyzed according to the 4Ms resource management was found that (1) Men or persons It has been managed focusing on the principle of "equality and competence". (2) Money or budget has not yet been systematically managed. (3) Materials are to be purchased whenever the orders are demanded from the customers. (4) Management is a decentralized management system and consult and the committee composed of the group of students running the management.

They could be able freely to decide to work in all process both internal or external agents. 2) On the development of the foundational economy, causes the self-reliance ability of the community. It is also an economic system that builds up good relationships among local people creating good relationships between community on the way of local cooperation. 3) On the problems and obstacles, the 3 main problems are found: production, member have expertise in one step, resulting in work disruptions and human delays, labor quality problems, labor relations problems, and budget ethics problems, cost control problems and still not standardized onsupplies, there was a lack of action of the in section personnel before submission, and development problems lacked promotion and only a small group of growth, so it was not able to develop to cover the entire area.

Keywords : Lanna Tiered, Development, The Foundational Economy

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ที่มุ่งต่อยอดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10-11 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตาม ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยได้กำหนดหลักการสำคัญไว้ 6 ประการ โดยมี 2 ประการที่อาจ กล่าวได้ว่าให้ความสำคัญกับการ พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ (Office of the National Economics and Social Development Board, 2016) คือ 1.ยึด “หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นความต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อให้เกิดบูรณาการ การพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกัน และการ บริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการ พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชน วิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม 2.ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้าง คุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรม และคุณธรรม รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์

ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็ง และการพึ่งตนเองของชุมชน ในประเด็น ดังนี้ (Office of the National Economics and Social Development Board, 2016) คือ 1.เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ จัดระเบียบทางสังคม และกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ละเว้นการปฏิบัติตามบรรทัดฐานในสังคม 2.ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต อาทิ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ โรงเรียนผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ขณะที่ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป้าหมายที่ 3 ได้มีสาระสำคัญถึงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการ สร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

การเน้นให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมให้คนมีงานทำโดยมุ่งสร้างผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวและผู้ประกอบการขนาดเล็กกระจายโอกาสให้ทุก ๆ พื้นที่ทั่วประเทศ เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน การส่งเสริมบทบาทครอบครัว องค์กรทางศาสนา องค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา สร้างและปลูกจิตสำนึกในความรักชาติและความเป็นไทย การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เน้นการพัฒนากระบวนการชุมชนเข้มแข็งให้เป็นฐานรากที่มั่นคงของสังคม การแก้ปัญหาความยากจนในเขตชนบทและเมืองภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ ให้เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน (Kovit Puang-ngam, 2010)

สำหรับที่ผ่านมามาประเทศไทยได้มีความพยายามที่จะเสนอแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตั้งแต่ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 โดยนายปรีดี พนมยงค์ ได้พยายามเสนอแนวคิดให้แบ่งการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศออกเป็นสองส่วน ซึ่งได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจของภาครัฐ และการพัฒนาเศรษฐกิจระบบสหกรณ์ ไว้ในเอกสาร “เค้าโครงการเศรษฐกิจ” หรือที่เรียกกันว่า “สมุดปกเหลือง” และแม้แต่ในต่างประเทศ ก็ยังมีตัวอย่างของประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยระบบเศรษฐกิจชุมชน อย่างเช่น ประเทศอิตาลีที่แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจครอบครัว หรือเศรษฐกิจชุมชน และการประกอบ

การด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมในครัวเรือนสามารถส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจเจริญเติบโตได้ จากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ขยายตัวมาเป็นวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางในที่สุด และเป็นตัวอย่างที่ดีจนทำให้ประเทศอิตาลีกลายมาเป็นต้นแบบหนึ่งของการพัฒนาประเทศที่อาศัยการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ (Thanes Sriwichailamphan, 2015)

ชุมชนวัดกุ่ม่าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีการบูรณาการอยู่กับการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมระหว่างการประกอบกิจการของวัดและชุมชน (Temple-Community Business) ที่เชื่อมโยงและบูรณาการอยู่กับมิติ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการส่งเสริมศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น ซึ่งการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์วัดกุ่ม่าน ได้เน้นการทำงานและเรียนรู้บนกิจกรรมการทำฉัตรล้านนา ซึ่งเป็นงานศิลปหัตถกรรม สร้างฉัตร เครื่องสูง และสิ่งของเครื่องใช้ เกี่ยวกับศาสนาและสิ่งศรัทธา ที่ทำด้วยโลหะ ด้วยแนวคิดการสืบสานสร้างสรรค์ อนุรักษ์ สร้างคน สร้างรายได้ สร้างอาชีพการงาน บำรุงวัดและพระศาสนา และเผยแพร่งานช่าง ภูมิปัญญาหัตถศิลปฉัตรล้านนา ซึ่งนับว่ามีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก จึงเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และความไม่เสมอภาค ตามเป้าหมายแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ผ่านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและพฤติกรรม และด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนและการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นและวิสาหกิจชุมชน

จากความเป็นมาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการทำฉัตรล้านนาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิต และการบริหารจัดการ การทำฉัตรล้านนา วิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน และศึกษาปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน ซึ่งเป็นกรณีศึกษาที่จะเป็นประโยชน์กับวัดหรือชุมชนอื่นๆ ที่สนใจศึกษาในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน จากภูมิปัญญาซึ่งเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าในท้องถิ่นนั้น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการผลิต และการบริหารจัดการ การทำฉัตรล้านนาของชุมชนวัดกุ่ม่าน ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำฉัตรล้านนา ชุมชนวัดกุ่ม่าน ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านทำฉัตรล้านนา รวมทั้งหมด จำนวน 300 รูป/คน และกลุ่มตัวอย่างเป็นพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน และผู้เชี่ยวชาญด้านการทำฉัตร จำนวน 15 รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษากระบวนการผลิต และ การบริหารจัดการ การทำฉัตรล้านนาของชุมชนวัดกุ่ม่าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 กระบวนการ ขั้นตอนการผลิต และการบริหารจัดการ

ตอนที่ 3 ปัญหา และอุปสรรค ในการทำฉัตรล้านนา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews)

- (1) ขอนหนังสือจากหลักสูตรฯ เพื่อขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย
- (2) นำหนังสือจากหลักสูตรฯ ส่งไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 รูป/คน

พร้อมทั้งแนบแนวคำถามในการสัมภาษณ์ไปด้วย เพื่อความเข้าใจและใช้เป็นข้อมูลเตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้นัดวัน เวลา และสถานที่ ในการสัมภาษณ์

(3) สัมภาษณ์ตามกำหนดการและสถานที่ ที่นัดหมายไว้ โดยมีการบันทึกภาพ เสียง และจดบันทึกข้อมูล ตามประเด็นคำถามที่ได้สัมภาษณ์

3.2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

(1) ขอนหนังสือจากหลักสูตรฯ เพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

(2) นำหนังสือจากหลักสูตรฯ ส่งไปยังผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 10 รูป/คน และผู้วิจัยเป็นผู้นัดวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

(3) ทำการสนทนากลุ่มตามกำหนดการและสถานที่ ที่นัดหมายไว้ โดยมีการบันทึกภาพ เสียง และจดบันทึกข้อมูล ตามกรอบการสนทนากลุ่ม

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews)

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการจดบันทึกข้อมูล การถอดเทปสัมภาษณ์ รวมถึงภาพถ่าย ทำการจัดระบบหมวดหมู่ ประเด็นในเครื่องมือการทำฉัตรล้านนา แนวคิด คติความเชื่อ ความเป็นมา และขั้นตอนวิธีการ ในการทำฉัตรล้านนาของวัดกุ่ม่าน เพื่อสรุปประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการ การทำฉัตรล้านนาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

4.2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลจากการจดบันทึกข้อมูล การถอดเทปสนทนากลุ่ม และภาพถ่าย จัดทำระบบหมวดหมู่ ตามกรอบการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และศึกษาปัญหาอุปสรรค การทำฉัตรล้านนาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย

1) กระบวนการผลิต และการบริหารจัดการ

กระบวนการผลิตฉัตรล้านนา คือ 1) การร่างแบบ 2) การขึ้นโครงหลัก 3) การฉลุลาย 4) ทำดอกไม้ประดับฉัตร 5) ตีกระดุกงู 6) การประกอบชิ้นส่วน 7) การทำสี

8) ปิดทอง 9) การตกแต่ง 10) ใส่ยอดปลีปลายฉัตร 11) การจัดส่ง

การบริหารจัดการ

ด้านบุคคลากร (Man) มีการทำงานเป็นกลุ่ม โดยมอบหมายและแบ่งกระจายงานไปตามแผนกต่าง ๆ แต่ละคนจะทำชิ้นส่วนขั้นตอนวิธีการต่างกัน การคัดเลือก และสรรหาบุคลากรเริ่มต้นจากพระเถรกลุ่มเล็ก ๆ ต่อมามีกลุ่มเยาวชนและชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงเข้าร่วม และมีการเปิดสอนจนปัจจุบันมีผู้สนใจเข้าอบรมตลอดทั้งปี สมาชิกทุกคนได้รับการดูแล ส่งเสริมให้สมาชิกได้รับการพัฒนาตามความเหมาะสมกับงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยยึดหลัก “ความเสมอภาคและหลักความสามารถ”

ด้านงบประมาณ (Money) ยังไม่มีการจัดทำแผนการงบประมาณที่เป็นระบบมาตรฐานเพราะกิจการทำฉัตรล้านนาของชุมชนวัดคูม่วนเป็นองค์กรแบบไม่เป็นทางการ (informal organization) ซึ่งรวมกันหรือจัดตั้งขึ้นด้วยความพึงพอใจ และมีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว ไม่มีการจัดระเบียบโครงสร้างภายใน มีการรวมตัวกันอย่างง่าย ๆ โดยแหล่งงบประมาณที่ใช้ในกิจการ มาจากผลกำไรของชิ้นงานก่อนหน้า โดยนำมาหมุนเวียน ไปเรื่อย ๆ

ด้านวัสดุ (Materials) การบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ พบว่า 1) กำหนดความต้องการวัสดุ จากนั้นจึงรวบรวมรายการวัสดุแล้วนำไปจัดซื้อ 2) การจัดหาวัสดุ ผู้รับผิดชอบรวบรวมความต้องการ โดยจะเป็นผู้มีหน้าที่โดยเฉพาะเพื่อสะดวกในการควบคุมด้านปริมาณและคุณภาพและประหยัดเมื่อต้องการซื้อในปริมาณมาก ๆ 3) การแจกจ่าย เมื่อแผนกงานที่ต้องการใช้ขอเบิกมา ก็จ่ายให้ไปโดยสมาชิกผู้มีหน้าที่ในการควบคุมทางบัญชีกับของเดิมที่มีอยู่แล้ว ทำให้พัสดุนั้นสามารถมีอายุในการใช้นานขึ้น 4) บำรุงรักษาโดยเก็บไว้ในที่ๆ เหมาะสม แยกเป็นประเภทเพื่อสะดวกต่อการนำมาใช้ 5) การจำหน่ายเมื่อพัสดุนั้นๆ เสื่อมลง ล้าสมัยหรือมีเกินความต้องการ

ด้านการจัดการ (Management) ประธานกลุ่มจะคอยให้คำแนะนำปรึกษา โดยทำงานร่วมหรือทำผ่านสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ให้เกิดการประสานงาน และสมาชิกบางส่วนช่วยในการบริหารจัดการ สามารถตัดสินใจ ทั้งการรับงาน จ่ายงาน ประสานงาน ทั้งภายนอกและใน เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งการบริหารงานโดยอาศัยคนรุ่นใหม่ซึ่งอาจมีทัศนคติ และมุมมองในการทำงานใหม่ ๆ ที่ดีกว่า ดังนั้นจึงทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน

2.1) ด้านชุมชน มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างเกื้อกูลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างรายได้ซึ่งเป็นพื้นฐานของการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อชาวบ้าน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.2) ด้านเศรษฐกิจ ชุมชนวัดกุ่ม่านความสามารถที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างมั่นคง และเพื่อแผ่ไปยังชุมชนคือชาวบ้านที่มาทำงานได้มีอาชีพ ได้รับการพัฒนาด้านการศึกษา สิ่งแวดล้อมที่ดี การพักผ่อนหย่อนใจ และการรักษาวัฒนธรรม มีจิตใจที่เข้มแข็ง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามเกิดปัญหา ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้า ได้ยึดมั่นปฏิบัติตนตามหลักทางสายกลาง ดังนั้นการพัฒนาจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าหรือรายได้เท่านั้น หากอยู่ที่การเพิ่มความพอใจความสุขของประชาชนมากกว่า

2.3) ด้านประเพณี/วัฒนธรรม พบว่า มีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกันหลายประการกับประเพณีทางพระพุทธศาสนา และมีวัฒนธรรมเป็นระบบเครือญาติ เอื้อเฟื้อกันเหมือนคนในครอบครัว เยาวชนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเคารพผู้อาวุโส เยาวชนห่างไกลจากอบายมุขไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และมีรักใคร่สามัคคีกันภายในชุมชน เป็นผลของการได้ใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา

3. ปัญหาอุปสรรคการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

3.1) ด้านกระบวนการผลิตจัดสรรปันนา พบว่า มีการแบ่งงานกันทำในขั้นตอนที่แตกต่างกัน ช่างบางคนชำนาญเพียงขั้นตอนเดียว หากขั้นตอนนั้นหยุดชะงัก ก็จะส่งผลกระทบต่อถึง ส่วนอื่น ๆ ตามไปด้วย จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้งานล่าช้าได้

2.2) ด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากรบุคคล (Man) ด้านคุณภาพแรงงานที่ไม่ละเอียดประณีต ด้านแรงงานสัมพันธ์ เช่น สมาชิกที่มีผลการปฏิบัติงานดี และมีศักยภาพสูง ได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับสมาชิกที่มีผลการปฏิบัติงานและศักยภาพด้อยกว่า ทำให้เกิดผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของสมาชิก และ ปัญหาด้านจริยธรรม งบประมาณ (Money) การไม่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ ซึ่งอาจสูงเท่ากับหรือสูงกว่าการเพิ่มของผลผลิตหรือผลกำไร จึงต้องขึ้นราคาเพื่อไม่ให้ขาดทุน ปัญหาวัสดุ (Materials) สถานที่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุ และพื้นที่ใช้ในการจัดมีความคับแคบจัดเก็บวัสดุไม่สะดวก ปัญหาการจัดการ (Management) สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีความแตกต่างทั้งบุคลิกภาพและความคิด จึงเกิดปัญหาในการทำงานร่วมกัน เพราะทุกคนล้วนมีอคติ (Bias) ส่วนตัวต่อบุคคลอื่นในเหตุผลที่ต่างกัน และปัญหาการตรวจคุณภาพงานเวลาไปติดตั้งทำให้เสียเวลาและต้นทุนโดยใช่เหตุ สอดคล้องกับ

2.3) ด้านการพัฒนา ขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นชุมชนเล็กๆ เพียงกลุ่มเดียว และไม่ได้เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของชุมชนใหญ่ภายนอก ดังนั้นการทำฉัตรล้านนาของชุมชนวัดกุ่ม่าจึงเกิดการกระจายรายได้ และพัฒนาเติบโตเพียงชุมชนเล็ก ๆ ภายในวัดเท่านั้น

อภิปรายผล

การบริหารจัดการ

ด้านบุคคลากร (Man) มีการทำงานเป็นกลุ่ม โดยมอบหมายและแบ่งกระจายงานไปตามแผนกต่าง ๆ แต่ละคนจะทำชิ้นส่วนขั้นตอนวิธีการต่างกัน การคัดเลือก และสรรหาบุคลากรเริ่มต้นจากพระเถรกลุ่มเล็ก ๆ ต่อมามีกลุ่มเยาวชนและชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงเข้าร่วม และมีการเปิดสอนจนปัจจุบันมีผู้สนใจเข้าอบรมตลอดทั้งปี สมาชิกทุกคนได้รับการดูแล ส่งเสริมให้สมาชิกได้รับการพัฒนาตามความเหมาะสมกับงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยยึดหลัก “ความเสมอภาคและหลักความสามารถ สอดคล้องกับแนวคิดของ Henri J. Fayol อ้างถึงใน ถนัด เดชทรัพย์ ได้กล่าวว่าการแบ่งงานกันทำ (Division of Work) การแบ่งงานกันทำจะทำให้คนเกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialization) อันเป็นหลักการใช้ประโยชน์ของคนและกลุ่มคนให้ทำงานเกิดประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับ Taylor อ้างถึงใน ถนัด เดชทรัพย์ ได้กล่าวว่าการคัดเลือกบุคคลากรและการบริหารบุคคลากร ต้องทำอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสม ต้องมีการประสานร่วมมือระหว่างผู้บริหารกับคนงาน ผู้บริหารต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ในด้านการวางแผน และมีการมอบหมายงานตามความถนัดด้วย

ด้านงบประมาณ (Money) ยังไม่มีการจัดทำแผนการงบประมาณที่เป็นระบบมาตรฐานเพราะกิจการทำฉัตรล้านนาของชุมชนวัดกุ่ม่าเป็นองค์กรแบบไม่เป็นทางการ (informal organization) ซึ่งรวมกันหรือจัดตั้งขึ้นด้วยความพึงพอใจ และมีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว ไม่มีการจัดระเบียบโครงสร้างภายใน มีการรวมตัวกันอย่างง่าย ๆ โดยแหล่งงบประมาณที่ใช้ในกิจการ มาจากผลกำไรของชิ้นงานก่อนหน้า โดยนำมาหมุนเวียน ไปเรื่อยๆ สอดคล้องกับ จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ ได้กล่าวถึง การจัดการด้านการเงินไว้ว่า องค์กรจะต้องหาเงินมาเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกัน ดังนั้น จึงต้องมีการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งเรื่องแหล่งเงิน การจัดสรรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรม และรายการต่างๆ ให้เป็นสัดส่วนที่จะได้ผลตอบแทนสูงสุด

และสามารถควบคุมการใช้จ่ายได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ โดยไม่ปล่อยให้เกิดการรั่วไหล หรือฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น แต่ในขณะเดียวกันต้องสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านวัสดุ (Materials) การบริหารทรัพยากรวัสดุมีดังนี้ 1)กำหนดความต้องการวัสดุ 2)การจัดหาวัสดุ โดยผู้รับผิดชอบ 3)การแจกจ่าย 5)การจำหน่าย สอดคล้องกับ ปิยธิดา ตรีเดช และ ศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช ได้กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์เป็นทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องดูแลให้มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัด โดยจะต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานได้อย่างเพียงพอ และทันต่อความต้องการ แต่ขณะเดียวกันจะต้องจัดหาเท่าที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ (1) กำหนดความต้องการ หมายถึง การประมาณความต้องการ ปริมาณแต่ละรายการซึ่งควรจะใกล้เคียงกับที่จะใช้และจำเป็นมากที่สุด (2) การจัดหาและแจกจ่าย โดยการจัดหา หมายถึง วิธีการที่จะให้ได้มา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุโดยการซื้อ การจ้าง การผลิต การแลกเปลี่ยน การโอน การเช่า การยืม การคืนและการรับบริจาคที่ใช้งานได้นานที่สุด และการแจกจ่าย หมายถึง การควบคุมโดยใช้ระบบบัญชี การเก็บรักษาและการดำเนินการให้พัสดุถึงผู้เบิกอย่างมีประสิทธิภาพ (3) การบำรุงรักษาและการจำหน่าย โดยการบำรุงรักษา หมายถึง การป้องกันหรือการแก้ไขเพื่อให้ พัสดุอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้นานที่สุด และการจำหน่าย หมายถึง ความรับผิดชอบเกี่ยวกับพัสดุและครุภัณฑ์ที่ชำรุดใช้การไม่ได้ เนื่องจากเสื่อมสภาพ ล้าสมัย หรือสูญหาย โดยการตัดยอดบัญชีในความควบคุม และดำเนินการขาย แลกเปลี่ยน ทำลาย หรือโอนให้เข้ากับหน่วยงานอื่น

ด้านการจัดการ (Management) พบว่า ประธานกลุ่มจะคอยให้คำแนะนำปรึกษา โดยทำงานร่วมหรือทำผ่านสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ให้เกิดการประสานงาน และสมาชิกบางส่วนช่วยในการบริหารจัดการ สามารถตัดสินใจ ทั้งการรับงาน จ่ายงาน ประสานงาน ทั้งภายนอกและใน เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งการบริหารงานโดยอาศัยคนรุ่นใหม่ซึ่งอาจมีทัศนคติ และมุมมองในการทำงานใหม่ ๆ ที่ดีกว่า ดังนั้นจึงทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ กรกนก จรัสหิรัญปริดา ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การจัดการหมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การจัดการจึงเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่คอยควบคุมการดำเนินงานในองค์กรนั้นๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่มมาน

1) ด้านชุมชน มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างเกื้อกูลระหว่างการพัฒนา กับเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างรายได้ซึ่งเป็นพื้นฐานของการ ขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อชาวบ้าน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้อง กับ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้อธิบายว่า “เศรษฐกิจฐานราก” คือระบบเศรษฐกิจของ ชุมชนท้องถิ่น ที่ สามารถพึ่งพาตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้ เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง เข้มแข็งและยั่งยืน ระบบเศรษฐกิจฐานรากหรือเศรษฐกิจชุมชน เป็นระบบเศรษฐกิจ แนว ราบที่ส่งผลและสร้างความสัมพันธ์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างผู้คนในชุมชนท้องถิ่น มิใช่เป็นเฉพาะเศรษฐกิจแนวตั้งแบบ ปังเจกแต่สามารถทำให้เกิดความร่วมมือ เกิดโอกาส และความสัมพันธ์ ที่ีระหว่างเศรษฐกิจร่วมของชุมชนกับเศรษฐกิจของปัจเจก เป็นระบบ เศรษฐกิจที่มีลักษณะความร่วมมือเป็นหุ้นส่วนสร้างความสัมพันธ์ ทั้งในชุมชนท้องถิ่นและ ในระดับที่กว้างขวางอื่น ๆ และภายนอก

2) ด้านเศรษฐกิจ ชุมชนวัดกุ่มมานความสามารถที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่าง มั่นคง และเผื่อแผ่ไปยังชุมชนคือชาวบ้านที่มาทำงานได้มีอาชีพ ได้รับการพัฒนาด้านการ ศึกษา สิ่งแวดล้อมที่ดี การพักผ่อนหย่อนใจ และการรักษาวัฒนธรรม มีจิตใจที่เข้มแข็ง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามเกิดปัญหา ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข การพัฒนาชีวิตให้เจริญ ก้าวหน้าได้ยึดมั่นปฏิบัติตนตามหลักทางสายกลาง ดังนั้นการพัฒนาจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การเพิ่มปริมาณสินค้าหรือรายได้เท่านั้น หากอยู่ที่การเพิ่มความพอใจความสุขของประชาชน มากกว่า สอดคล้องกับ ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ ได้อธิบายว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ไม่ใช่การมุ่งเน้นที่พัฒนาเพื่อจะเอาแต่ความร่ำรวยอย่างเดียว หากแต่การพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนนั้นกระทำไปเพราะมีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ร่วมกันหลายประการ เช่น 1) การพัฒนา ขีดความสามารถของคนในครอบครัว และชุมชน จากการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ สามารถพึ่งตนเองได้ 2) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ตาม ศักยภาพของตนเองให้ประชาชนในชุมชนมีความสุขอยู่ดี กินดี อย่างถาวร 3) การฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้ยั่งยืน รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถดำรงสืบไปจนถึงรุ่นลูก รุ่นหลาน

3) ด้านประเพณี/วัฒนธรรม พบว่า มีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกันหลายประการกับประเพณีทางพระพุทธศาสนา และมีวัฒนธรรมเป็นระบบเครือข่ายติดเอื้อเฟื้อกันเหมือนคนในครอบครัว เยาวชนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเคารพผู้อาวุโส เยาวชนห่างไกลจากอบายมุขไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และมีรักใคร่สามัคคีกันภายในชุมชน เป็นผลของการได้ใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับ ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ ได้อธิบายว่า “เศรษฐกิจชุมชน” หมายถึง ระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น หรือชุมชนที่มีลักษณะเป็นองค์รวม ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงมิติทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นตัวเลขของรายได้ รายจ่าย การผลิต และการบริโภคเท่านั้น แต่จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และรวมถึงการมีระบบคุณค่าเข้าไปด้วย

ปัญหาอุปสรรคการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

1) ด้านกระบวนการผลิตฉัตรล้านนา พบว่า มีการแบ่งงานกันทำในขั้นตอนที่แตกต่างกัน ช่างบางคนชำนาญเพียงขั้นตอนเดียว หากขั้นตอนนั้นหยุดชะงัก ก็จะส่งผลกระทบต่อถึง ส่วนอื่น ๆ ตามไปด้วย จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้งานล่าช้าได้ สอดคล้องกับ เด่นศักดิ์ หอมหวล และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตเครื่องประดับ กรณีศึกษากลุ่มผู้ผลิตเครื่องประดับจากดินปั้น อำเภอเมือง จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของกระบวนการผลิต คือ เครื่องช่วยขึ้นรูปผิวมนเรียบ มีกำลังการผลิตน้อย จำนวนการผลิตไม่เพียงพอ ความเหมาะสมของเครื่องช่วยขึ้นรูปผิวมนเรียบ พบว่าอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพในการผลิตของเครื่องช่วยขึ้นรูปผิวมนเรียบ เมื่อนำไปใช้กับชิ้นงาน พบว่าค่าความชื้นหายไปเฉลี่ย 8.60 เปอร์เซ็นต์ ประสิทธิภาพก่อนและหลังการผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความพึงพอใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากดินปั้น อยู่ในระดับดี ($= 4.04 \pm 0.67$)

2) ด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากรบุคคล (Man) ด้านคุณภาพแรงงานที่ไม่ละเอียดประณีต ด้านแรงงานสัมพันธ์ เช่น สมาชิกที่มีผลการปฏิบัติงานดี และมีศักยภาพสูงได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับสมาชิกที่มีผลการปฏิบัติงานและศักยภาพด้อยกว่า ทำให้เกิดผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของสมาชิก และ ปัญหาด้านจริยธรรม งบประมาณ (Money) การไม่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ ซึ่งอาจสูงเท่ากับหรือสูงกว่าการเพิ่มของผลผลิตหรือผลกำไร จึงต้องขึ้นราคาเพื่อไม่ให้ขาดทุน ปัญหาวัสดุ (Materials) สถานที่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุและพื้นที่ใช้ในการจัดมีความคับแคบจัดเก็บวัสดุไม่สะดวก ปัญหาการจัดการ (Management) สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีความแตกต่างทั้งบุคลิกภาพและความคิด จึงเกิด

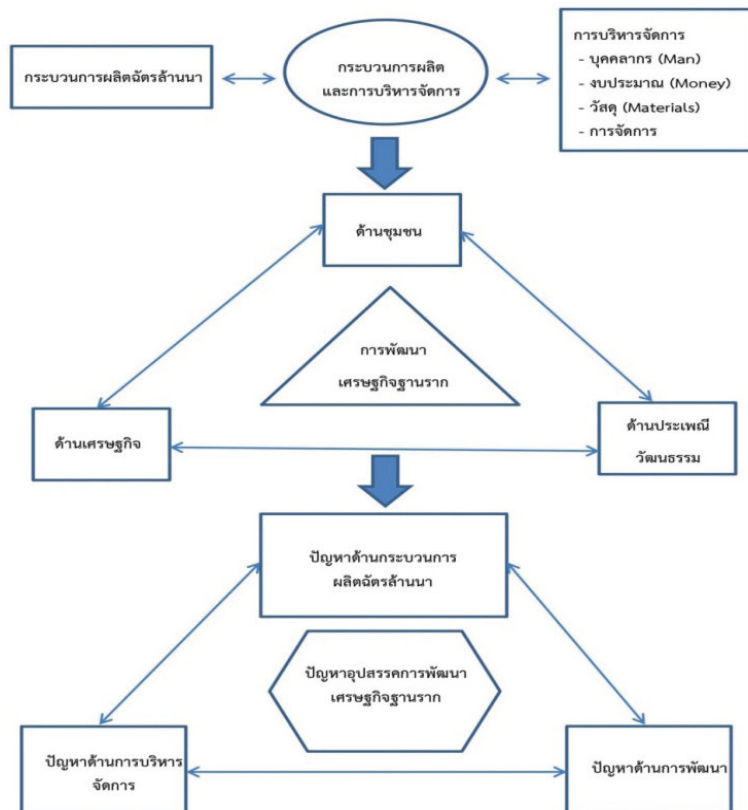
ปัญหาในการทำงานร่วมกัน เพราะทุกคนล้วนมีอคติ (Bias) ส่วนตัวต่อบุคคลอื่นในเหตุผลที่ต่างกัน และปัญหาการตรวจคุณภาพงานเวลาไปติดตั้งทำให้เสียเวลาและต้นทุนโดยใช้เหตุ สอดคล้องกับ บัญชา อินทะกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 2 กลุ่มพบว่ามีจุดแข็งคือ มีการจัดแบ่งหน้าที่ที่มีความชัดเจน มีการจัดโครงสร้างองค์กร และแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกอย่างมีความยุติธรรม มีวัตถุดิบเป็นของตนเอง ด้านจุดอ่อนคือ การคัดเลือกคนเข้าทำงานยังใช้ระบบอุปถัมภ์ ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยส่งเสริมด้านช่องทางการจัดจำหน่าย สำหรับโอกาสคือ ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก มีเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนด้านการตลาด และอุปสรรคคือ การเข้ามาของกลุ่มแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

3) ด้านการพัฒนา ขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นชุมชนเล็กๆ เพียงกลุ่มเดียว และไม่ได้เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของชุมชนใหญ่ภายนอก ดังนั้นการทำฉัตรล้านนาของชุมชนวัดกุ่ม่านจึงเกิดการกระจายรายได้ และพัฒนาเติบโตเพียงชุมชนเล็ก ๆ ภายในวัดเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ สมบูรณ์เทอดธนา ได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ กรณีศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยในด้านปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์ ด้านการบริหารจัดการของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองยังไม่เข้มแข็ง เนื่องจากกลุ่มและองค์กรในชุมชนยังขาดทุนความรู้ และทุนที่เป็นเงินสำหรับมาใช้หมุนเวียน ทำให้องค์กรต่าง ๆ ขาดทักษะในการดำเนินงาน และบริหารจัดการทางการเงิน ล้วนทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการกิจกรรมของกลุ่มได้อย่างต่อเนื่อง ชุมชนจึงไม่เข้มแข็งและมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ยังไม่ดีเท่าที่ควร

องค์ความรู้จากงานวิจัย

การทำฉัตรล้านนาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน เป็นการนำกระบวนการในการผลิตฉัตรล้านนามาบริหารจัดการทั้งทางด้านการบริหารบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนในด้านชุมชน ด้านเศรษฐกิจ และด้านวัฒนธรรมประเพณี ทำให้คนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสามารถอนุรักษ์ รักษาศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของชาวล้านนาไว้ให้คงอยู่ต่อไป และสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ได้อย่างยั่งยืน ในส่วนของปัญหาอุปสรรค

ชุมชนวัดกุ่ม่านได้ใช้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มาแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านการผลิต ปัญหาการบริหารจัดการ และปัญหาในการพัฒนา

สรุป

การทำฉัตรล้านนาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนวัดกุ่ม่าน ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ “ถือได้ว่าชุมชนวัดกุ่ม่านได้นำต้นทุนทางวัฒนธรรมคือ การทำฉัตรล้านนามาสร้างสรรค์ให้กลายเป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากหรือเศรษฐกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นคนในชุมชน ยังมีการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนรู้ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้และการได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่กระจ่างชัด โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งก็คือพระสงฆ์ ซึ่งมองเห็นศักยภาพของคนในชุมชนที่จะสามารถพัฒนาได้ จึงได้พยายามอย่างเต็มกำลังในการถ่ายทอดองค์ความรู้ บางคนสามารถนำเอาความรู้นี้ไปพัฒนาต่อยอดผสมผสาน

กับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเองทำธุรกิจส่วนตัวได้ นำไปสู่วิถีทางที่ในการพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจของชุมชน ดังนั้นการประกอบอาชีพของคนในชุมชนจึงมีรายได้ที่ชัดเจน และเพียงพอต่อการดำรงชีวิต เนื่องจากมีต้นทุนอยู่ในชุมชนของตนเอง และภายในชุมชน และยังเป็นการสร้างอาชีพเสริมให้กับชาวบ้านโดยการเข้ามาร่วมกันในกิจการของวัดเพื่อสร้างรายได้เสริม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างรายได้เพื่อใช้ในการพัฒนาวัดวาอารามเป็นหลัก และเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน ชุมชนจะเจริญก้าวหน้าหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ และการดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาวล้านนา คือการรักษาวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียมต่าง ๆ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่หล่อหลอมให้คนในชุมชนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แสดงถึงความเป็นกลุ่มชนที่ดำรงอยู่ได้ด้วยเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ การพัฒนาและสืบทอดวัฒนธรรมล้านนา เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง ที่จะดำรงไว้ซึ่งสิ่งที่ดีงามของชุมชนกลุ่มนั้นสืบไป การเรียนรู้และฝึกตนเองให้เห็นคุณค่าจึงเป็นวิธีการที่ดี ซึ่งจะได้เรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึก และฝึกอบรมผ่านกระบวนการการทำฉัตรล้านนานั้นเอง”

บรรณานุกรม

- กรกนก จรัสหิรัญปริดา. (2553). **ตัวแบบการจัดการเพื่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการเครื่องนุ่งห่มขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสยาม
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). **การจัดการตนเองของชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: เอ็กเปอเนต
- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2541). **การจัดการด้านปัจจัยในการบริหารงาน**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช
- เด่นศักดิ์ หอมหวล, ประยงค์ ศรีไพโรสนนท์, กานต์ วิรุณพันธ์. (2557). **การพัฒนาประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตเครื่องประดับ กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตเครื่องประดับจากดินปั้นอำเภอเมือง จังหวัดตาก**. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยชุมชนตาก
- ณัด เดชทรัพย์. (2550). **การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยชนะศึก อำเภอทุ่งเสลี่ยมจังหวัดสุโขทัย ตามหลักธรรมาภิบาล. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
- ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์. (2558). **การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน Community Economic**

- Development.** เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 บัญชา อินทะกุล. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถด้าน
 การบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืน. สถาบันวิจัย
 และพัฒนา : มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- ปิยธิดา ตรีเดช และ ศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช. (2536). การบริหารงานสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล
- ภาณุพงศ์ สามารถ, เพ็ญศรี บางบอน และ ชาญณรงค์ นาเชียงใต้. (2554). การพัฒนา
 ชุมชน แบบพึ่งตนเองบ้านหนองตาไ้ ตำบลอากาศ อำเภอกาฬสินธุ์.
 กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏพระนคร
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
 ของมนุษย์). (2559). คู่มือการส่งเสริมการพัฒนา “ระบบเศรษฐกิจฐานราก”.
 กรุงเทพมหานคร: สำนักสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชน และสำนักสื่อสารการ
 พัฒนาสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนา
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพ
 พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สมบัติ สมบูรณ์เทอดธนา. (2560). แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้แข็งแรงและ
 ยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ กรณีศึกษาจังหวัดสุรินทร์.
 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
- อัญชิชา มั่นคง. (2560). บทบาทของทุนทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
 กรณีศึกษาชุมชนในตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. ลำปาง: คณะ
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง